

Верховна Рада України

ВИСНОВОК

**до проекту Закону про внесення змін до статті 34 Закону України
«Про публічні електронні реєстри» щодо інформування правоволодільця
про отримання доступу до реєстрової інформації
про нього третіми особами
(реєстр. № 14118 від 13.10.2025)**

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації розглянув на своєму засіданні 2 грудня 2025 року (Протокол № 160) проект Закону про внесення змін до статті 34 Закону України «Про публічні електронні реєстри» щодо інформування правоволодільця про отримання доступу до реєстрової інформації про нього третіми особами (реєстр. № 14118 від 13.10.2025), поданий народним депутатом України Разумковим Д. О. та іншими народними депутатами України.

Законопроект розроблено з метою забезпечення реалізації права особи на поінформованість про використання її даних у публічних електронних реєстрах, підвищення прозорості доступу до таких даних та превенція зловживань.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України (далі – ГНЕУ) у своєму висновку зазначає, що передбачена у загальній частині Закону України «Про публічні електронні реєстри» (далі – Закон) (п. 12 ч. 3 ст. 3) обов’язковість інформування правоволодільця про запити будь-яких осіб щодо інформації про нього та належні йому майно, майнові, правові та інші спеціальні статуси набуває подальшої деталізації в спеціальних нормах Закону. Так, згідно із вимогами п. 21 ч. 2 ст. 26 Закону порядок такого інформування має зазначатись в законі, згідно з яким створено відповідний реєстр, в той час як практична реалізація означеного питання має забезпечуватись функціональними можливостями програмного забезпечення відповідних реєстрів, вимоги до якого викладено у ч. 2 ст. 37 Закону.

ГНЕУ зазначає, що в контексті ключової відмінності у підході до відповідного інформування в європейському законодавстві, закладеному у ст. 19 GDPR та ст. 9 Конвенції 108+, яка полягає у здійсненні інформування правоволодільців на підставі запитів від них, ефективній реалізації вищезгаданого принципу у сфері публічних електронних реєстрів та узгодженню національного законодавства із правом ЄС, на нашу думку, слугувало б закріплення в чинному Законі вимоги щодо відповідного інформування на запит

правоволодільців – із одночасним розширенням функціональних можливостей програмного інтерфейсу особистого кабінету користувача у відповідному публічному електронному реєстрі в частині закріплення вимоги щодо забезпечення можливості правоволодільців робити відповідні запити.

Викликає сумнів пропозиція щодо поширення вимоги про відповідне інформування на випадки доступу до реєстрової інформації у порядку електронної інформаційної взаємодії (новий абз. 2 ч. 4 ст. 34 Закону). Адже, зважаючи на безперервність такого типу взаємодії між реєстрами (ч. 1 ст. 7 Закону) та її кількісні показники (приб. – 10 млрд транзакцій за 5 років), практична реалізація такої норми обумовлюватиме інформаційне перенавантаження інтерфейсу особистого кабінету користувачів, що вбачається контрпродуктивним. При цьому, з огляду на природу такого доступу, яка згідно із ч. 1 ст. 43 Закону пов'язана із провадженням управлінської діяльності та державного регулювання, пропозиція проекту не враховуватиме виключень у ч. 2 ст. 21 Закону України «Про захист персональних даних» щодо нездійснення повідомлення володільцем персональних даних суб'єкта персональних даних про передачу персональних даних третій особі, зокрема - у разі виконання органами державної влади та органами місцевого самоврядування своїх повноважень, передбачених законом (п. 2).

ГНЕУ зауважує, що пропозиція щодо інформування про випадки користування реєстровою інформацією в порядку спеціального доступу гарантувала б інформування правоволодільця про всі випадки розкриття відповідної реєстрової інформації третім особам – із ідентифікацію таких осіб.

Міністерство цифрової трансформації України у своєму листі висловлює такі зауваження та пропозиції до законопроекту.

Абзац перший статті 32 Конституції України та пункт перший частини 2 статті 8 Закону України «Про захист персональних даних» гарантують кожній людині право знати, як обробляються її персональні дані.

В Україні Положенням про систему електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів «Трембіта», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 8 вересня 2016 р. № 606, вже реалізовано технічну можливість сповіщення суб'єктів персональних даних, про факти обміну їх персональними даними, які здійснюються з використанням підсистеми моніторингу доступу до персональних даних системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів «Трембіта», зокрема засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг. Цей механізм є важливим кроком до прозорості та контролю, однак його функціонування відбувається в умовах прямої правової невизначеності та колізії норм законодавства.

Метою запропонованих у проекті Закону змін є створення належної правової основи для функціонування механізму інформування фізичних осіб про запити та передачу їхніх персональних даних, що містяться в публічних електронних реєстрах та державних інформаційно-комунікаційних системах, третім особам.

Функціонування існуючих технічних рішень з інформування громадян вступає в колізію з положеннями Закону України «Про захист персональних даних», що, у свою чергу, обмежує реалізацію конституційних прав людини.

Так, частиною другою статті 21 Закону України «Про захист персональних даних» визначено перелік випадків, коли повідомлення суб'єкта персональних даних про дії з його даними не здійснюється. Зокрема, згідно з пунктом 2 цієї частини, повідомлення не здійснюється у разі «виконання органами державної влади та органами місцевого самоврядування своїх повноважень, передбачених законом».

Зазначена норма створює правову невизначеність, оскільки більшість запитів до державних реєстрів здійснюється саме органами влади в межах їхніх повноважень. Таким чином, чинна редакція закону формально унеможлиблює повноцінне функціонування системи сповіщень. Це, у свою чергу, позбавляє громадян дієвого та сучасного інструменту для реалізації їхнього права, гарантованого статтею 32 Конституції України, та залишає їх необізнаними про обіг власних персональних даних.

З огляду на викладене, пропонується доопрацювати частину другу статті 21 Закону України «Про захист персональних даних», доповнивши пункт 2 винятком, який усуне зазначену колізію, та викласти його у такій редакції:

«2) виконання органами державної влади та органами місцевого самоврядування своїх повноважень, передбачених законом, крім повідомлень, що здійснюються відповідно до Порядку повідомлення фізичних осіб про надання інформації з публічних електронних реєстрів та державних інформаційно-комунікаційних систем, передбаченого частиною 6¹ статті 34 Закону України Про публічні електронні реєстри».

Запропонована зміна чітко розмежує загальний випадок обробки даних та випадок функціонування автоматизованої системи повідомлень, легітимізуючи останню та забезпечуючи реалізацію конституційних прав громадян на сучасному технологічному рівні.

Крім того, для ефективної реалізації конституційного права громадян на контроль за своїми даними недостатньо лише усунути правову колізію. Необхідно створити єдину, системну та уніфіковану правову основу для роботи механізму сповіщень.

Закон України «Про публічні електронні реєстри», зокрема пункт 21 частини другої статті 26, встановлює лише загальну вимогу щодо визначення порядку інформування в законі про конкретний реєстр. Такий відсильний характер норми призводить до фрагментації та відсутності єдиних стандартів. Це створює ризик, що реалізація конституційного права громадянина буде залежати від технічних та організаційних особливостей кожного окремого реєстру, що є неприпустимим.

Таким чином, доцільно доповнити статтю 34 Закону України «Про публічні електронні реєстри» новою частиною, яка встановить, що інформування здійснюється відповідно до єдиного Порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України. Пропонується викласти нову частину у такій редакції:

«6¹. Інформування фізичних осіб про запити будь-яких осіб щодо інформації про нього та належні йому майно, майнові, правові та інші спеціальні статуси, передбачене пунктом 21 частини 2 статті 26, здійснюється відповідно до Порядку повідомлення фізичних осіб про надання інформації з публічних електронних реєстрів та державних інформаційно-комунікаційних систем, який затверджує Кабінет Міністрів України».

Ця зміна є фундаментальною, оскільки вона перетворює набір розрізнених вимог на централізовану, керовану та стандартизовану систему, гарантуючи однаковий рівень захисту та прозорості для громадян у всіх сферах.

Окремої уваги потребує поширення гарантій прозорості на сфери, де обробляються особливо чутливі персональні дані, зокрема, інформація про стан здоров'я в електронній системі охорони здоров'я (далі - ЕСОЗ). Будь-яка правова невизначеність чи прогалина у цій сфері може призвести до найбільш значних порушень права людини на приватність.

Чинна редакція статті 24² Основ законодавства України про охорону здоров'я регулює обмін даними в ЕСОЗ, однак не містить прямої норми, яка б беззастережно поширювала на неї дію загальнодержавного механізму сповіщень. Відсутність такої прямої вказівки створює ризик, що ЕСОЗ може бути виключена із загальної системи прозорості під приводом «особливого статусу» медичної інформації.

З метою усунення цієї потенційної прогалини та забезпечення максимального захисту прав пацієнтів, рекомендуємо внести уточнюючі зміни до частини дев'ятої статті 24², прямо вказавши на необхідність інтеграції ЕСОЗ до системи повідомлень, зокрема після слів «у сфері соціальної політики, загальнообов'язкового державного соціального та пенсійного страхування, соціального захисту населення,» додати «центральною органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері розвитку національних електронних інформаційних ресурсів та інтероперабельності для повідомлення про передачу персональних даних відповідно до Закону України «Про захист персональних даних».

Ця зміна гарантує, що конституційне право громадян на контроль за своїми даними буде реалізовано повною мірою, в тому числі щодо їхньої найбільш чутливої інформації.

Служба безпеки України своїм листом надає пропозиції до законопроекту. Зокрема, пропонується обмежити інформування правоволодільців про використання реєстрової інформації стосовно них у випадках користування реєстровою інформацією державним органом в межах його повноважень, визначених законом, під час виконання завдань оперативно-розшукової чи контррозвідувальної діяльності, боротьби з тероризмом.

Так законопроектом пропонується запровадити необхідність інформування правоволодільця про використання реєстрової інформації стосовно нього не пізніше ніж протягом п'яти днів з дня отримання доступу до такої інформації визначеними суб'єктами влади (в т.ч. органами державної влади), а також у порядку електронної інформаційної взаємодії між реєстрами

(зміни до частин 3 та 4 статті 34 Закону України «Про публічні електронні реєстри»).

Практична реалізація таких норм може призвести до розкриття інформації про проведення уповноваженими державними органами контррозвідувальних або оперативно-розшукових заходів перед суб'єктами, стосовно яких такі заходи проводяться.

Крім того Служба безпеки України є головним органом у загальнодержавній системі боротьби з терористичною діяльністю, що передбачає поєднання в її діяльності гласних і негласних методів протидії такій діяльності, в т.ч. проведення оперативно-розшукових та контррозвідувальних заходів (абзац шостий частини першої статті 3, стаття 5 Закону України «Про боротьбу з тероризмом»).

Під час обговорення законопроекту на засіданні Комітету народні депутати України – члени Комітету зауважили, що законопроект потребує доповнень з метою врахування висловлених зауважень та пропозицій для створення системи належного інформування фізичних осіб про запити та передачу їхніх персональних даних та подальшого розвитку прозорих та підзвітних державних сервісів.

Враховуючи зазначене, за результатами обговорення Комітет **ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону про внесення змін до статті 34 Закону України «Про публічні електронні реєстри» щодо інформування правоволодільця про отримання доступу до реєстрової інформації про нього третіми особами (реєстр. № 14118 від 13.10.2025), поданий народним депутатом України Разумковим Д. О. та іншими народними депутатами України включити до порядку денного чотирнадцятої сесії Верховної Ради України IX скликання та за наслідками розгляду в першому читанні прийняти його за основу.

2. Доручити Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації доопрацювати зазначений законопроект відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України шляхом внесення пропозицій і поправок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у тексті зазначеного законопроекту, інших структурних частин законопроекту та/або інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні та відповідають предмету правового регулювання законопроекту.

3. Доповідачем від Комітету під час розгляду законопроекту на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити заступника Голови Комітету Штепу Сергія Сергійовича.

Голова Комітету

М. КРЯЧКО